

Autori:

Kristijan Cinotti, Andrija Garofulić, Pere Mioč,
Marko Grubelić, Lovre Botica, Marko Škara, Ana Leko

MAZARS
Porezni savjetnik

Zagreb, studeni 2015.

Zaključak

Porezne uprave svake države posebno kontroliraju odnose između povezanih osoba, pa tako i međukompanijsko financiranje.

Zbog navedenoga je poželjno uskladiti poslovanje s odredbama lokalnog propisa, ali pritom imajući na umu i da Porezna uprava iz države gdje se nalazi povezano društvo vrlo vjerojatno ima svoja pravila tretiranja odnosa između povezanih osoba.

Samim time, krajnji cilj svakog odnosa između dvije povezane osobe trebalo bi biti optimiziranje poreznog položaja grupe, uz istodobno maksimalno zadovoljavanje lokalnih propisa.

4.17. Pitanje rezervacija

Često se rezervacije upotrebljavaju kao instrument smanjivanja porezne osnovice, a nerijetko se pritom pretjera ili na nezakonit način umanjuje porezna osnovica. Ovo se poglavlje bavi pitanjem koje su rezervacije i pod kojim uvjetima porezno priznate.

Pitanje rezervacija definirano je **Međunarodnim računovodstvenim standardom 37 – Rezerviranja, nepredvidive obveze i nepredvidiva imovina**. Prema navedenom standardu rezerviranja su obveze **neodređenog vremena** ili **vrijednosti** te, za razliku od ostalih obveza, kod rezerviranja postoji određena **neizvjesnost** vezano za vrijeme ili svote budućih izdataka potrebnih za podmirenje.

Rezerviranja se prema MRS-u 37 priznaju isključivo kad je zadovoljen svaki od sljedeća 3 uvjeta:

- kada društvo **ima sadašnju obvezu** (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prošlog (obvezujućeg) događaja;
- **postoji vjerojatnost** da će podmirenje obveze zahtijevati **odljev resursa** koji utjelovljuju ekonomsku korist;
- iznos obveze može se pouzdano **procijeniti** (na temelju iskustva neovisnih stručnjaka).

Sadašnja vrijednost obveze postoji kada postoje objektivni dokazi koji dokazuju njezino postojanje te je poželjna konzultacija sa stručnim osobama po pitanju procjene postojanja sadašnje obveze. Navedena se obveza temelji isključivo na **prošlim događajima**, npr. ako društvo odobrava jamstveni rok za prodane proizvode tijekom poslovne godine.

Nadalje, MRS 37 navodi da ako je učinak vremenske vrijednosti novca velik, iznos rezerviranja trebao bi biti sadašnja vrijednost očekivanih izdataka potrebnih za podmirenje obveze, odnosno iznos rezerviranja diskontira se riziku prilagođenoj diskontnoj stopi. Navedeno će se prikazati primjerom u nastavku.

Primjer 106. Rezerviranje

Društvo A bavi se proizvodnjom kamena, za što se upotrebljava kamenolomom, te je temeljem ugovora o koncesiji za upotrebu navedenog kamenoloma (ugovor sklopljen u svibnju tekuće godine) prije isteka društvo A dužno izvršiti sanaciju kamenoloma. Ugovor traje 10 godina te prema procjeni stručne osobe troškovi sanacije iznosili bi milijun kuna.

Na koji način društvo A može priznati rezervaciju?

Navedeni procijenjeni trošak sanacije zadovoljava sve kriterije za priznavanje troška rezervacije, odnosno:

- društvo A temeljem sadašnjeg odnosa (ugovora) ima propisanu obvezu izvršenja sanacije kamenoloma;
- postoji vjerojatnost odljeva resursa, odnosno društvo A dužno je izvršiti sanaciju kamenoloma, što će dovesti do odljeva resursa;
- troškovi sanacije s pomoću stručnog osoblja mogu se pouzdano mjeriti.

Budući da su zadovoljeni svi uvjeti za priznavanje rezervacije, društvo A može ih priznati kako je opisano u nastavku.

Diskontiranje rezervacije

Ako se pretpostavi da je diskontna stopa 7% (eskontna stopa HNB-a), tada bi sadašnja vrijednost rezervacije iznosila 712.986 HRK u tekućoj godini ($1,000.000 / (1,07^{10})$), odnosno trošak i obveza iznosili bi 712.986 HRK. Takvu bi računicu trgovačko društvo provodilo svake godine te bi se na kraju povećavanjem svote sadašnje vrijednosti ona konačna u posljednjoj godini izjednačila s nominalnom vrijednosti od milijun kuna. To znači da bi u sljedećoj godini iznos obveze za rezervaciju iznosio 762.895 HRK ($1,000.000 / (1,07^9)$), odnosno na teret troškova rezervacije evidentirao bi se iznos do 49.909 HRK ($762.895 - 712.986$) i tako navedenom računicom do posljednje godine.

Iz navedenog je vidljivo kako iznos od 712.986 HRK u okviru troška rezerviranja ima velik utjecaj na rezultat razdoblja, odnosno na rezultat tekuće godine.

Pojam „rezervacija“ definiran je Zakonom i Pravilnikom o porezu na dobit. Spomenuti porezni propisi navode sljedeće skupine rezervacija koje se smatraju porezno priznata:

- rezerviranja za rizike i troškove na temelju zakona ili drugog propisa;
- rezerviranja za otpremnine;

- rezerviranja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava;
- rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima;
- rezerviranja po započetim sudskim sporovima;
- rezerviranja u bankama za rizike od potencijalnih gubitaka sukladno propisima Hrvatske narodne banke;
- rezerviranja u osiguravajućim društvima koja se obvezatno formiraju sukladno zakonu koji uređuje osiguranje;
- rezerviranja za neiskorištene godišnje odmore.

Od spomenutih rezervacija, u nastavku su opisane one s kojima se najčešće susrećemo u praksi.

Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima

Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima jesu rezerviranja za troškove otklanjanja nedostataka u jamstvenim rokovima u ***visini utvrđenoj na temelju ugovora i prijašnjih iskustvenih spoznaja*** u svakoj od djelatnosti, ***ako ne postoji pravni temelj da se takvi izdaci naplate od treće osobe***.

Pod prijašnjim iskustvenim spoznajama, uz iskustva poreznog obveznika, razumijevaju se i iskustva drugih u sličnim djelatnostima i sličnim uvjetima. Ako nema iskustvenih spoznaja, tada se rashodi rezerviranja utvrđuju na temelju pretpostavljenih budućih troškova, ovisno o vrijednosti i rokovima danih jamstva.

Rezerviranja za troškove u jamstvenim rokovima ukidaju se u poreznom razdoblju u kojem istječu jamstveni rokovi.

Navedeno znači da ako se planira iskazati rezervacija za troškove u jamstvenim rokovima koja bi bila porezno priznata, trebala bi zadovoljavati sljedeće uvjete:

- temelji se na ugovoru ili zakonu – postoji ugovor ili zakonski propis koji ***obvezuje društvo da nadoknadi štetu*** za neispravan proizvod/izvršenu uslugu (jamstvo);
- postoje podaci iz prethodnih razdoblja koji mogu dokazati da je ***izvjesno nastupanje negativnog događaja za društvo*** – u ovom se slučaju podrazumijeva da će se određeni postotak od prodanih proizvoda pokazati neispravnim i da će društvo snositi određene troškove po toj osnovi. Ako takvi podaci ne postoje, rashodi rezervacija utvrđuju se na temelju pretpostavljenih budućih troškova, ovisno o vrijednosti i rokovima danih jamstava (***što ponovno mora biti vjerodostojan podatak***, a najčešće je riječ o postotku koji je kao takav spomenut u samim ugovorima);
- da se troškovi neispravnih proizvoda/usluga ***ne mogu naplatiti od treće osobe*** (najčešće proizvođača).

Primjer 107. Osporeno rezerviranje

Društvo Boja d.o.o. proizvođač je boja i lakova, koje na temelju ugovora s distributerima i Zakona o obveznim odnosima jamči za kvalitetu svojih proizvoda u roku od tri godine.

Društvo nikad prije nije iskazalo rezervacije za popravke u jamstvenim rokovima, te ih računovođa prvi put iskazuje 31. prosinca tekuće godine. Društvo ima oporezivu dobit od 500.000 HRK.

i Društvo u prijašnjim periodima nije pratilo koliko proizvoda ispadne neispravno, te nema povijesne iskustvene spoznaje u vezi s tim. Zbog toga, prema naputku Uprave društva, računovođa je formirao rezervaciju u visini od 5% proizvoda prodanih tekuće godine, što iznosi 450.000 HRK.

U narednoj godini društvo je predmet poreznog nadzora te porezni inspektor pregledava rezervacije za popravke u jamstvenim rokovima. Budući da društvo nema iskustvene spoznaje, inspektor je od konkurenata društva Boja d.o.o. zatražio podatke o količini prodanih neispravnih proizvoda.

Konkurenti su dostavili podatke te je prosječna količina neispravnih proizvoda na ukupnu prodanu količinu u prosjeku 0,5%. Na temelju spomenutih podataka, inspektor je društvu priznao samo 45.000 HRK rezervacije, dok je na preostali iznos od 405.000 HRK obračunao porez na dobit i pripadajuće zatezne kamate.

i Rezerviranja za troškove u jamstvenom roku iskazuju se bez zakonske osnove.

Rezervacije same po sebi nisu problematična stvar, pod uvjetom da su opravdane i potrebne. Dapače, ako su rezervacije opravdane i potrebne, njihovo iskazivanje zahtijevaju standardi financijskog izvještavanja (neovisno o tome je li riječ o MSFI ili HSFI standardima).

Međutim, ako se rezervacijama „na silu“ pokušava umanjiti rezultat, to može imati iznimno negativne posljedice za društvo.

U nastavku je primjer takvog rezerviranja.

Primjer 108. Rezerviranja za troškove u jamstvenom roku

Društvo A bavi se prodajom televizora marke Samsung za koje je jamstveni period pet godina. Tijekom prethodnih godina, računovodstvo društva A utvrdilo je da u prethodne tri godine, od ukupnog broja prodanih proizvoda modela Y 1,5% televizora neispravno je i zahtijeva zamjenu. Prilikom reklamacije, tj. upotrebe jamstva, društvo A ne snosi troškove zamjene proizvoda, već upućuje reklamaciju na distributera Samsunga za jugoistočnu Europu.

Kraj je tekuće godine te zbog činjenice da je porezna osnovica poreza na dobit previsoka za trenutačne likvidonosne pozicije društva, traži se način da se umani porezna osnovica. Iz spomenutog razloga kreira se rezervacija za troškove u jamstvenom roku:

- $10.400 \text{ komada prodanih proizvoda modela Y} \times 10.900 \text{ HRK nabavne vrijednosti po komadu} \times 1.5\% \text{ neispravnih komada} = \text{rezervacija u iznosu od } 1.700.400 \text{ HRK.}$

Postavlja se pitanje je li spomenuta rezervacija porezno priznata.

Odgovor je NE, te su u nastavku dani uvjeti koji trebaju biti zadovoljeni da bi rezervacija bila porezno priznata, odnosno razlozi zašto navedena rezervacija ne bi bila porezno priznata.

Uvjeti o kojima ovisi je li rezervacija za troškove u jamstvenom roku porezno priznata:

- postoji li u primjeru ugovorna obveza za nadoknadu štete? – **DA, postoji jamstvo na pet godina;**
- postoje li u primjeru podaci na temelju kojih je izvjesno da će ishod biti negativan? – **DA, 1.5% prodanih proizvoda u prethodnim je periodima bilo neispravno;**
- snosi li distributer sam troškove (tj. ne postoji mogućnost da ih naplati od trećeg)? – **NE, distributer ne snosi nikakve troškove te je upravo to razlog zašto rezervacija nije porezno priznata.**

POREZ NA
DOBIT

f Na spomenutom primjeru izdvojiti će se dvije bitne činjenice koje trebaju biti zadovoljene da bi rezervacije u jamstvenom roku bile porezno priznate, a to su:

- rezervacije za troškove u jamstvenom roku iskazuju se kada **postoji obveza za nadoknadu štete;**

- rezervacije za troškove u jamstvenom roku iskazuju se kada **postoje vjerodostojne popratne dokumentacije** (povijesni podaci, podaci usporedivih društava, procjene budućih odljeva...).

Ukratko, rezervacije za troškove popravaka u jamstvenim rokovima trebale bi se iskazivati kada je stvarno izgledno da će društvo takve troškove stvarno snositi. Nadalje, iste rezervacije trebale bi se kreirati samo na temelju vjerodostojnih podataka jer u suprotnom se može napraviti više štete nego koristi.

Rezerviranja za neiskorištene godišnje odmore

Rezerviranja za neiskorištene godišnje odmore dobar su način da se privremeno odgodi porezna obveza te da se plaćanje poreza na dobit premjesti iz tekuće u sljedeću poreznu godinu.

 Međutim, kao i kod svih ostalih rezervacija, treba pripaziti na nekoliko detalja:

- potrebno je voditi **evidenciju radnog vremena** iz koje je vidljivo koliko neiskorištenih dana godišnjeg odmora ima pojedini radnik;
- potrebno je napraviti **kalkulaciju koja pokazuje koliki je ukupan trošak spomenute rezervacije**. Ovdje je potrebno koristiti se pretpostavljenim BRUTO 2 troškom (cijena bruto 2 sata x neiskorišteni broj sati godišnjeg odmora);
- **naredne godine, rezervacije za neiskorištene godišnje odmore obvezatno se ukidaju** (umjesto troška iskorištenih/isplaćenih dana godišnjeg odmora, imat ćemo dugovno knjiženje unutar skupine rezervacija (obveza) ili prihod od ukidanja rezervacije (npr., ako se smanji bruto 2 trošak pojedinog radnika);
- **obvezatno je ili omogućiti upotrebu ili isplatiti neiskorišteni godišnji odmor za tekuću godinu do 30. lipnja iduće godine.**

 Kroz praksu se utvrdilo da je **najčešća pogreška zapravo NEISKAZIVANJE rezervacije za neiskorištene godišnje odmore**, što znači da se:

- ispušta privremena porezna ušteda (besplatno financiranje) na koju se ima pravo;
- ne iskazuju troškovi u razdoblju kojem pripadaju, čime se postupa u suprotnosti s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, tj. načelom sučeljavanja prihoda i rashoda.

U nastavku je dan primjer u vezi s navedenom poreznom uštedom.

Primjer 109. Rezervacija za neiskorištene godišnje odmore

Društvo B ima sljedeće podatke u vezi s neiskorištenim godišnjim odmorima:

- ukupan broj neiskorištenih dana godišnjeg odmora za 1570 radnika iznosi 9420;
- ukupna vrijednost 9420 dana neiskorištenoga godišnjeg odmora iznosi približno 4,280.000 HRK;
- društvo 30. travnja tekuće godine ima 1,900.000 HRK na žiro-računu te pravo na upotrebu „minusa“ po godišnjoj kamati od 9,5%;
- društvo ima osnovicu poreza na dobit (ne uzevši u obzir umanjene osnovice ove rezervacije) od 15,069.000 HRK.

☞ Ako zanemarimo sve ostale priljeve i odljeve na žiro-račun, situacija je kako slijedi:

IZRAČUN UŠTEDE		a) Rezervacija	b) Bez rezervacije
1.	Osnovica poreza na dobit	10,789.000,00	15,069.000,00
2.	Iznos poreza na dobit (1 x 20%)	2,157.800,00	3,013.800,00
3.	Stanje na žiro-računu: 30. travnja 2011.	1,900.000,00	1,900.000,00
4.	Minus na žiro-računu nakon plaćanja poreza na dobit (3-2)	-257.800,00	-1,113.800,00
5.	Godišnja kamatna stopa do 30. travnja 2012. (4 x 9,5%)	-24.491,00	-105.811,00
6.	Ušteda 5a) – 5b)	81.320,00	

PU Mišljenje PU-a 54. Uputa za sastavljanje Obrasca PD – dio koji se odnosi na rezerviranja za neiskorištene godišnje odmore

U vezi s rezerviranjem za neiskorištene godišnje odmore, Porezna uprava u uputi za ispunjavanje prijave poreza na dobit za 2011. (br. kl.: 410-01/15-01/22, ur. br.: 513-07-21-01/15-1, od 7. siječnja 2015.) navodi samo da se porezna osnovica povećava za rashode rezerviranja za godišnje odmore ako se tijekom poreznog razdoblja nije postupalo sukladno članku 11., stavcima 6. i 7. Zakona.

Rezerviranja za otpremnine

Rezervacije za otpremnine ne susreću se baš često u praksi. Razlog je za spomenuto to što se takve rezervacije obično prave prilikom restrukturiranja, tj. otpuštanja većeg broja radnika nekog društva.

Sam Zakon i Pravilnik o porezu na dobit dosta „šturo“ opisuju kada su rezervacije za otpremnine porezno priznati rashod s aspekta poreza na dobit.

Porezna je uprava u vlastitim mišljenjima zauzela stav da su rezerviranja za otpremnine (trošak tekućeg razdoblja, a obveza za isplatu idućeg razdoblja) porezno priznata u tekućem razdoblju, ako porezni obveznik **poduzima ili planira poduzeti** radnje koje će dovesti do poslovno ili osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu i isplate otpremnina. Pritom treba imati na umu da se takve rezervacije mogu evidentirati samo na temelju vjerodostojnih isprava (kako su propisane člancima 55. i 56. Općeg poreznog zakona).

i Ipak, budući da je tretman otpremnina opširno obrađen u Zakonu o radu, kako bi se povećala sigurnost da Porezna uprava naknadno neće praviiti probleme, poželjno je postupiti na sljedeći način:

- Rezervacije za otpremnine treba iskazivati samo za otpremnine zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza za radnike koji su obavljali dvije godine neprekidnog rada. Često smo u praksi vidjeli da se rezervacije prave za otpremnine za redovne odlaske u mirovinu koje nisu utemeljene nekom ugovornom ili zakonskom obvezom. Prema Zakonu o radu otpremnina treba **iznositi minimalno 1/3 prosječne mjesečne plaće** koju je radnik ostvario u 3 mjeseca prije prestanka ugovora o radu, **za svaku navršenu godinu rada**. Dodatno, ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije drukčije određeno, iznos otpremnine za svaku navršenu godinu rada **ne može biti veći od 6 prosječnih mjesečnih plaća** koje je radnik ostvario u tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu.
- Ako se utvrdi višak od dvadeset i više radnika (neovisno o načinu, tj. vrsti raskida radnog odnosa), od kojih će se poslovno uvjetovanim otkazom otkazati ugovor o radu najmanje petorici radnika, potrebno je provjeriti jesu li zadovoljeni propisi Zakona o radu, posebice savjetovanje s radničkim vijećem, kako je propisano člankom 120. Zakona o radu. Ako i nakon savjetovanja s radničkim vijećem spomenuta situacija ostane nepromijenjena (višak od 20 ljudi, od čega minimalno pet poslovno uvjetovanim otkazom), potrebno je napraviti program zbrinjavanja viška radnika.
- Sve rezervacije za otpremnine potrebno je evidentirati na temelju vjerodostojnih isprava.

Rezerviranja za troškove po započetim sudskim sporovima

Rezervacije za troškove po započetim sudskim sporovima veoma su česte u praksi, s obzirom na to da su tužbe (bilo poslovnih partnera, bilo radnika) uobičajene u normalnome poslovnom djelovanju.

Pravilnik o porezu na dobit navodi sljedeće:

*Rezerviranjima za troškove po započetim sudskim sporovima smatraju se rezerviranja za **pokrenute sudske sporove protiv poreznog obveznika** do petnaestog dana prije dana podnošenja porezne prijave, u visini utužene svote uvećane za pripadajuće troškove spora, osim kamata na utuženu svotu. Na odgovarajući način u rashode poreznog razdoblja priznaju se i rezerviranja po započetim, zakonski utvrđenim arbitražnim postupcima i postupcima mirenja. Rezerviranja po toj osnovi ukidaju se u poreznom razdoblju u kojem je donesena pravomoćna presuda, pravorijek arbitražnog izbranog suda ili nagodba u postupku mirenja.*

Navedena je odredba specificirana u nastavku:

- **Sudski spor mora biti pokrenut protiv društva**, tj. ne priznaju se rezervacije za troškove sudskih sporova u kojima društvo nekog tuži.
- Sudski spor mora **početi do petnaestog dana prije dana podnošenja porezne prijave** (npr., ako se porezna prijava podnosi 15. travnja, priznaju se rezervacije za počete sudske sporove najkasnije do 31. ožujka).
- Rezervacija se izračunava kao **visina utužene svote + pripadajući troškovi postupka** (osim kamata).
- Priznaju se i rezervacije u procesima mirenja i arbitraže.
- **Odljev novčanih sredstava treba biti izvjestan**. Spomenuto konkretno znači da ne bi bilo potrebno pribaviti potvrdu odvjetnika da postoji vjerojatnost djelomičnog ili potpunog gubitka sudskog spora.

U vezi sa sudskim sporovima u nastavku je dan sažetak iz Upute za sastavljanje Obrascu PD koju je izdala Porezna uprava.

PU Mišljenje PU-a 55. Uputa za PD prijavu, rezerviranje za sudske sporove

Porezna uprava u uputi za ispunjavanje prijave poreza na dobit za 2014. (br. kl.: 410-01/15-01/22, ur. br: 513-07-21-01/15-1, od 7. siječnja 2015.) navodi da se rezerviranjima za troškove po započetim sudskim sporovima, prema članku 11. stavku 2. Zakona, smatraju rezerviranja za pokrenute sudske sporove **protiv poreznog obveznika** do petnaestog dana prije dana podnošenja porezne prijave, u visini utužene svote uvećane za pripadajuće troškove spora, osim kamata na utuženu svotu.

Na odgovarajući način u rashode poreznog razdoblja priznaju se i rezerviranja po započetim, zakonski utvrđenim arbitražnim postupcima i postupcima mirenja. Rezerviranja po toj osnovi ukidaju se u poreznom razdoblju u kojem je donesena pravomoćna presuda, pravorijek arbitražnog izbranog suda ili nagodba u postupku mirenja.

Zaključak

Rezervacije prvenstveno služe kako bi poduzetnici ispravno iskazivali troškove i obveze razdoblja, tj. kako bi se u financijskim izvještajima pošteno i ispravno iskazivali brojevi.

Međutim, rezervacije ujedno mogu biti i odličan alat zakonite odgode plaćanja poreza, odnosno privremena porezna ušteda.

Vezano za ovaj drugi „štedni“ efekt rezervacija, čini nam se pogrešnim i za društvo štetnim ne iskazati neku rezervaciju koja može omogućiti da društvo zadrži određen iznos na određeno vrijeme u vidu manje plaćenog poreza na dobit.

Zbog navedenoga smatramo da bi svaki financijaš i računovođa trebao biti upoznat s poreznim pravilima vezanima za rezervacije.

4.18. Porezni rizici kod likvidacije i kako ih izbjeći

U poslovnom svijetu svjedoci smo čestih statusnih promjena koje dovode do formiranja novih društava, kao i prestanka postojanja postojećih društava. Navedene statusne promjene ponekad mogu rezultirati velikim poreznim obvezama, pa je bitno da se kvalitetno pripreme i provedu uz minimalne porezne rizike.

Jedan od takvih statusnih promjena je likvidacija koja dovodi do prestanka poslovanja.

Općenito o samoj likvidaciji

Ukratko o pravnom uređenju

Postupak likvidacije je odredbama članaka 113. do 128. Zakona o trgovačkim društvima koji određuju da se likvidacija provodi nakon nastanka razloga za prestanak društva (odluka članova, odluka suda itd.), a sami se članovi nisu dogovorili da se obračun i podjela provode drugačije ili se nad društvom ne otvori stečaj.

Sami likvidatori, kao osobe koje operativno provode likvidaciju, obvezni su završiti tekuće poslove društva, naplatiti potraživanja (tražbine) društva, unovčiti preostalu imovinu i podmiriti vjerovnike.

Sami likvidatori također su obvezni pozvati vjerovnike društva da prijave svoje tražbine prema društvu u likvidaciji, a sam se poziv objavljuje tri puta u razmacima od 15 do 30 dana. Nakon što se podmire dugovi društva iz unovčene imovine, likvidatori pristupaju podjeli preostale (neto) imovine članovima društva razmjerno njihovim udjelima u kapitalu društva, što se utvrđuje na temelju konačnih financijskih izvještaja.

Hodogram samog procesa likvidacije